

Elinkeino- ja työllisyyspalvelut

Toiminnassa ja taloudessa tapahtuneet olennaiset muutokset

Elinkeino- ja työllisyyspalvelujen toimiala muodostuu kahdesta palvelualueesta, elinkeinopalveluista ja työllisyyspalveluista. Tilikaudella 2024 elinkeinopalveluihin kuuluivat Yritysympäristön kehittäminen, Yrityspalvelut ja Visit Jyväskylä Region -palveluyksiköt. Työllisyyspalveluiden palvelualue jakautui neljään palveluyksikköön, joita ovat Alkupalvelut ja palvelutori, Rekry- ja urapalvelut, Osaamisen palvelut sekä Työkyvyn vahvistaminen. Työllisyyspalvelualueeseen kuuluu myös sekä International House Jyväskylä -toimintoyksikkö. Toimialan tukena on talouden ja hallinnon palveluyksikkö. Lisäksi toimiala saa tukea konsernihallintoon keskitetystä viestintä, markkinointi ja osallisuuspalveluyksiköstä.

Toimialan yhteiset, hallinto ja talous

Toimialan yhteisiin kuluihin kuuluvat toimialajohtajan, talous- ja hallintoyksikön sekä elinkeino- ja työllisyysjaoston toiminnasta syntyvät kustannukset. Lisäksi toimialan yhteisissä kuluissa raportoidaan kunnan rahoitusosuus työttömyystuista aiemmin nimellä työmarkkinatuen kuntaosuus, palvelualueiden avustukset sekä toimialalle kohdistuva Kevan tasausmaksu.

Talous- ja hallintoyksikössä on toimialan yhteiset tukipalvelut johtamisesta ja kehittämisestä taloudenhallintaan ja raportointiin. Yhteisillä hallinnon ja talouden prosesseilla varmistetaan toiminnan suunnitelmallisuus, lakisääteisten ja hallinnollisten määräysten täytyminen sekä laaja-alaisen hanketoiminnan talouden hallinta ja raportointi. TE2024-uudistukseen, sekä sopeuttamistoimenpiteisiin liittyvät valmistelutyöt työllistivät talous- ja hallintoyksikköä kuluneen tilikauden aikana merkittävästi.

Elinkeino- ja työllisyysjaosto kokoontui tilikauden aikana 10 kertaa. Merkittävimmät tilikauden aikana tehdyt päätökset koskivat mm. toimialan sopeuttamistoimenpiteitä sekä muutokset TE-palvelu-uudistukseen liittyen.

Työmarkkinatuen kuntaosuus muodostaa suurimman osan Elinkeino- ja työllisyyspalvelujen toimialan määrärahasta ja se on raportoitu toimialan yhteisissä kuluissa. Työmarkkinatuen kuntaosuus kehittyi 2024 vuoden aikana epäsuotuisasti suhteessa vuoden 2024 talousarvioon. Lopullinen työmarkkinatuen kuntaosuus oli 20,0 miljoonaa euroa.

Visit Jyväskylä Region

Visit Jyväskylä Regionin vuosi 2024 eteni Keski-Suomen matkailustrategian ja suunnitellun toimintasuunnitelman mukaisesti. Kotimaan matkailussa alue on pystynyt nostamaan kotimaisten matkailijoiden osuutta jopa koronaa edeltävästä tasosta. Kansainvälinen matkailu on palautunut hitaammin, mutta kansainvälinen kysyntä on kuitenkin kasvanut ja tärkeitä mediaosumia kansainvälisessä mediassa on saatu. Maaliskuussa Visit Jyväskylä Regionin hallinnoinnissa käynnistettiin myös kolmevuotinen EAKR-rahoitteinen Kestävää kansainvälistä saavutettavuutta Keski-Suomeen –hanke.

Vuosi 2024 oli VJR:n viimeinen sopimusvuosi Keski-Suomen matkailuyhteistyön osalta kaudella 2022-2024. Vuoden aikana neuvoteltiin seuraavasta kolmivuotisesta matkailun yhteistyökaudesta Keski-Suomen kuntien kanssa. Haasteellisesta kuntataloustilanteesta huolimatta sopimukset vuosille 2025-2027 solmittiin 12 muun K-S kunnan kanssa. Visit Jyväskylä Region jatkaa maakunnan virallisena matkailun alueorganisaationa ja DMO:na (Destination Management Organization) myös seuraavat kolme vuotta.

Vuoden aikana teetetyin matkailun tulo- ja työllisyystutkimuksen mukaan Jyväskylässä matkailutulon kasvu oli suurten kaupunkien vertailussa toiseksi suurinta heti Helsingin jälkeen, nousua edelliseen vuoteen kertyi 12,5%. Kokonaisvertailussa Jyväskylä on suurten kaupunkien kesken sijalla viisi. Myös Keski-Suomen matkailutulo oli edelleen kasvusuuntainen, kasvua vuoden takaiseen tutkimukseen tuli noin 1%. Jyväskylän välitön matkailutulo vuonna 2024 oli 246 miljoonaa euroa (kokonaisvaikutus 244 miljoonaa euroa) ja Keski-Suomen välitön matkailutulo 389 miljoonaa euroa (kokonaisvaikutus 543 miljoonaa euroa). Matkailun aikaansaamat välittömät henkilötyövuodet ovat pysyneet maakunnan osalta samoissa lukemissa verrattuna vuoden takaisiin. Keski-Suomen osalta työllisiä matkailupalveluissa oli 1612 (henkilötyövuotta), josta Jyväskylän osuus oli 1091 (henkilötyövuotta).

Yritysympäristön kehittäminen

Yritysympäristön kehittäminen vastaa innovaatioekosysteemyöstä ja kaupunkikehitysalustoista. Työ- ja elinkeinoministeriön Ekosysteemisopimuksen tähänastisten hankkeiden kokonaismäärä on 15. Hankkeiden tavoitteena on vahvistaa korkeakoulujen ja yritysten välistä yhteistyötä ja lisätä TKI-panostuksia. Vuonna 2024 ekosysteemyöhön osallistui 359 eri organisaatiota. Kansainvälisen liiketoiminnan kehittämiseksi solmittiin Innovation Bridge yhteistyösopimus Bizkaia Beazin kanssa, International Venture Academyssa ja Business Rallyn Investor Day:ssa tarjottiin sijoittajaohjelma yhteensä 16 yritykselle, Seed Village kiihdyttämöohjelmassa korkeakoulujen ja elinkeinopalveluiden tarjoamaan TKI -sparraukseen osallistui 20 yritystä. Uusina kärkinä nousivat vetyekosysteemi ja Toyota Mobility Foundationin kanssa käynnistetty yhteistyö, Natoon ja puolustusteollisuuteen liittyvät arvooverkkotyö sekä kestävien kuitujen teema.

Kankaalla valmistui yksi asuinrakentamisen kohde ja loppuvuodesta käynnisteltiin kahta uutta. Asukasmäärä kasvoi noin 1500 asukkaaseen, yrityksiä alueella toimii reilut 30 kappaletta ja työpaikkoja on vajaa 1200. Maankäytön suunnittelussa ja kaavoituksessa oli hiljainen vuosi, eikä uusia kaava-alueita avattu tai asemakaavoitusta käynnistetty, johtuen VT4:n maankäyttöön tuomista epävarmuustekijöistä. Yhteistyö Kankaalla sijaitsevien yritysten kanssa jatkui myös vuoden 2024 aikana. Kankaan asukkaiden kanssa yhteistyö jatkui ja tapahtumia toteutettiin edelleen yhteistyössä Kankaan Palvelu Oy:n kanssa. Loppuvuodesta aloitettiin Viisaan Kankaan tavoitteiden päivittäminen, joka jatkuu vuonna 2025.

Hippoksen uuden rakennuskokonaisuuden osalta kaupunginvaltuusto hyväksyi rahoitusmallin, jossa kaupunki vuokraa tytäryhtiönsä kautta Liikuntakeskuksen ja Jääurheilukeskuksen. Kaupunginvaltuuston päätöksestä jätettiin valitus hallinto-oikeuteen, jonka käsittely on kesken. Hippoksen suunnittelua jatketaan valituskäsittelystä huolimatta. Osaamiskeskuksen rahoitusneuvottelut jatkuvat ja kaupunginhallitus hyväksyi Jääurheilukeskuksen suunnitelmien myymisen Jyväskylän Jäähalli Oy:lle valmistelun etenemisen turvaamiseksi.

Kaupunkikeskustan kehittämisessä käynnistyi kulttuuriyksiköiden tilaratkaisujen jatkosuunnittelu Lyseon kulttuurikortteliin sekä nykyisen pääkirjastorakennuksen luovan talouden keskuksen suunnittelu ja kumppanihakua. Keskustan kehittämishankkeessa tehtiin lisäksi työtä Ydinkeskustojen kestävä tulevaisuus -kaupunkiverkostohankkeessa sekä Jyväskylän kaupungin kulttuuripalveluiden kanssa kansallisessa KUDOS-hankessa. Uutena keskustan kehittämiseen kohdistuvana verkostohankkeena alkoi Good Cities -hanke, jossa on mukana kumppanikaupunkeja eri puolilta Eurooppaa.

Yrityspalvelut

Yritysten taloudellinen tilanne on ollut heikko, vuonna 2024 noin 300 yritystä lopetti toimintansa tai toimipisteensä Jyväskylässä. Vuonna 2024 Jyväskylän kaupungin sijoittumispalveluiden avulla kaupunkiin sijoittui eri puolilta Suomea 5 uutta yritystä, määrä on vähentynyt puoleen edellisistä vuosista. Nämä yritykset tekivät Jyväskylään reaali-investointeja noin 4,6 miljoonan euron edestä toimipaikkojensa perustamisen yhteydessä. Työllisyysvaikutukset Jyväskylään ja ympäristökuntiin ovat noin 21 henkilötyövuotta uusia työpaikkoja ja kertaluonteiset/rakennusaikaiset työllisyysvaikutukset tulevat olemaan ovat noin 38 henkilötyövuotta. Yritystonttimarkkinoinnin

prosessia tehostettiin yhdessä kaupunkirakennepalveluiden kanssa ja sitä pilotoitiin mm. Lintukankaan uuden yritysalueen kehittämisessä. Lintukankaalle saatiin yksi merkittävä paikallinen sijoittuja sekä vuoden 2024 alkaneita yritystonttineuvotteluita jatketaan edelleen. Myös tonttien varaaminen ja kysyntä oli heikkoa vuonna 2024.

Vuonna 2024 Yritystehtaan hautomoon hyväksyttiin 12 uutta yritystä. Kokonaismäärä hautomopalveluissa oli 24 yritystä. Yrittäjävalmennuksessa aloitti 21 yritystä, joista 18 jatkaa edelleen valmennuksessa.

Aloittavien yritysten palveluissa oli jyvaskyläläistä 325 asiakasta, jotka perustivat 156 yritystä ja 169 työpaikkaa. Jyväskylän yrittäjäyhdistysten kanssa toteutettiin jälleen "Samassa veneessä"-yritystapahtuma yrittäjien ja kaupungin viranhaltijoiden yhteistyön vahvistamiseksi.

Työllisyyspalvelut

Vuonna 2024 työllisyystilanne jatkui haastavana. Avoimien työpaikkojen määrä oli edelleen laskussa ja työnhakijoiden määrä kasvussa. Joulukuussa työttömyysaste oli Jyväskylässä 15,4%. Työttömiä työnhakijoita oli joulukuussa 11 097 (ml. kokoaikaisesti lomautetut). Lomautusten määrä kääntyi vuoden 2024 aikana vähäiseen laskuun.

Työllisyyspalveluiden asiakasmäärä jatkoi kasvuaan ylittäen kesäkuussa 13 000 asiakkaan määrän. Vuoden lopussa asiakkaita oli 13 200. Avoimien työpaikkojen määrä laski lähes kolmanneksella (32) % vuoden 2023 tasoon nähden. (Vertailu vain tammi-toukokuuta, tilastoinnissa ongelmia (TEM) loppuvuoden osalta). Samalla sekä työttömien työnhakijoiden että pitkäaikaistyöttömien määrät kasvoivat. Asiakkaiden työnhaun päättymisiä oli yhteensä 7215 (6337) ja alkaneita koulutuksia 1803 (1797).

Palveluissa oli lokakuussa 2024 yhteensä 3530 kuntakokeilun jyvaskyläläistä asiakasta (3538 v. 2023). Työvoimakoulutuksessa (728), työkoikeilussa (309) ja starttirahalla (68) oli enemmän asiakkaita kuin vuotta aiemmin. Sen sijaan palkkatuella (734), omaehtoisissa opinnoissa (823) ja kuntouttavassa työtoiminnassa (735) oli vähemmän asiakkaita kuin vuotta aiemmin.

Työllisyyspalveluissa jatkettiin vuonna 2024 lakisääteisten palveluiden ohella kaupungin omia palveluhankintoja osana asiakkaiden palvelutarjontaa. Dynaamisella pienhankintamenettelyllä hankittuihin valmennuksiin osallistui 412 asiakasta vuoden 2024 aikana. Kaupungin työnhakijoille hankkimien valmennusten sisältöjä kehitettiin ja pilotoitiin osana TE-uudistukseen valmistautumista parhaiden hankintatapojen sekä palvelutuotteiden löytämiseksi.

Työllisyyspalveluiden palvelutorilla toimivassa uusien asiakkaiden alkupalvelussa toteutetaan uusien asiakkaiden neuvonta- ja ohjauspalvelua. Uudet asiakkaat kohdataan pääsääntöisesti kasvokkain 5 arkipäivän sisällä alkuhaastattelussa, jossa kartoitetaan asiakkaan tilanne ja palvelutarpeet, kerrotaan asiakkaalle sopivista työ- ja palvelumahdollisuuksista ja laaditaan yhdessä asiakkaan kanssa työllistymissuunnitelma. Asiakkaille on kehitetty Työllisyyden palvelutorille erilaisia palvelukonsepteja, johon asiakas voi tulla keskustelemaan ja kuulemaan vinkkejä työnhakuunsa ja urasuunnitelmiinsa liittyen. Työllisyyspalveluissa järjestetään erilaisia tapahtumia työllistymisen ja palveluihin ohjautumisen tehostamiseksi ja tapahtumiin on luotu konseptit tapahtumien markkinoinnin ja asiakasviestinnän tehostamiseksi.

Vuoden 2023 alussa käynnistynyt hyvinvointialueuudistus ja sen vaikutukset näkyivät erityisesti monialaisten palvelutarpeen omaavien asiakkaiden palveluprosesseissa vuoden 2024 aikana. Erityisesti asiakkaiden pääsy kuntouttavaan työtoimintaan on ollut haasteellista ja palveluihin on muodostunut koko vuoden ajan jonoa. Aktivointisuunnitelmien laatiminen monialaisesti on prosessina kehittynyt vuoden aikana. Asiakasprosessien hajaantuminen useammalle toimijalle pitkittää asiakkaan palvelutarpeen mukaisen suunnitelman toteutumista ja mahdollista työllistymistä.

Työllisyyspalveluissa toukokuussa 2023 käynnistyneessä Digitaitoja työmarkkinoille -hankkeessa jatkettiin alle 30-vuotialle työnhakija-asiakkaille suunnattujen palveluiden kehittämistä ja otettiin käyttöön digitaalinen oppimisasiältö. Hanke päättyi 31.7.2025. Hankkeen rahoittaa Euroopan sosiaalirahasto.

Palkkatukityöllistäminen toteutui 2024 vuonna kaupungilla samankaltaisesti kuin aiempina vuosina. Työ- ja oppisopimusyksikön toiminnan päätyminen samaan aikaan työllisyyden kuntakokeilun kanssa heijastui toimialan omaan työllistämiseen loppuvuoden aikana. Työllisyyskokeilussa tehtiin palkkatuki- ja starttirahapäätöksiä osana työllisyyskokeilun tehtäviä. Olennaista on tiivis yhteistyö yrityspalvelujen yrityskoordinaattoreiden kanssa. Palkkatuen rahoitus tuli TEM:stä, budjetoinnin hoiti ELY ja maksatuksen hoiti KEHA. Kaupungille työllistämisen nettokulu on ollut vuonna 2024 n. 2,3 miljoonaa euroa.

TE-palvelut 2024 –uudistuksen valmistelu

Te-palvelu uudistusta valmisteltiin koko vuosi 2024. TEM myönsi tuleville työvoimaviranomaisille rahoitusta valmistelun toteuttamiseksi.

Valmisteluun resursointiin 3 henkilötyövuoden verran työpanosta. Valmistelun ohjausryhmänä toimi kaupungin johtoryhmä, jolle valmistelun etenemisestä raportointiin säännöllisesti.

Valmisteluryhmiä oli kuntien järjestämisvastuu, talous- ja hallinto, henkilöstö, viestintä, tiedolla johtaminen, palvelut ja prosessit, elinkeinopalvelut ja yhdyspinnat, hankinnat, toimitilat ja tietojärjestelmät. Valmisteluryhmissä oli laaja-alaisesti mukana asiantuntijoita sekä kaupungin organisaatiosta että sidosryhmiä.

International House Jyväskylä

International House Jyväskylä vastaa kotoutumisen alkuvaiheen palveluista ja vieraskielisten työhakijoiden työllisyyttä edistävästä palveluista laajasti. Haasteellinen työllisyystilanne näkyi myös ulkomaalaisten työttömien työnhakijoiden määrän kasvuna vuoden 2024 aikana. Ulkomaalaisten aktivointiaste laski edellisvuodesta, mikä viittaa siihen, että työttömien osuus työnhakijoista on noussut matalasuuhdanteen myötä. Ulkomaan kansalaisten aktivointiaste on korkeampi kuin kaikilla työnhakijoilla yhteensä: Jyväskylässä 1-11/24 kuukauden lopussa keskimäärin 44,7% (TEM työnvälitystilasto 4251) ja ulkomaalaisten työnhakijoiden pitkäaikaistyöttömyys on harvinaisempaa kuin suomalaisten. International House Jyväskylä vastasi kuntakokeilussa koko kuntakokeilun alueen vieraskielisten työnhakija-asiakkaiden palvelusta. Asiakasmäärä oli noin 2500. Tilapäisen suojelun piiriin kuuluvia työnhakija-asiakkaita ollut kuntakokeilussa keskimäärin 600 asiakasta. Kotikunta ei ole edellytys työllisyyspalveluihin tilapäisen suojelun piiriin kuuluvien osalta.

Kesäkuussa tuli EU-tasoinen päätös tilapäisen suojelun jatkamisesta sotaa pakeneville ukrainalaisille 4.3.2026 saakka. Vuoden 2024 aikana Suomeen saapuvien ukrainalaisten määrä on laskenut, mutta muodostaa kuitenkin edelleen merkittävän osan maahanmuutosta. Osa tilapäisen suojelun piirissä olevista on edelleen vastaanottokeskuksissa. Valtaosa vastaanottokeskusten tilapäisen suojelun asiakkaista voisi halutessaan välittömästi hakea kotikuntaoikeutta ja siirtyä kuntaan asumaan. Jyväskylään kotikuntaoikeuden haki vuoden 2023 aikana 532 ja vuoden 2024 aikana 497 asiakasta. (Lähde: Keski-Suomen ELY-keskus 31.1.25).

Kotoutumisen edistämisen lakiuudistus (KOTO24) tulee voimaan samaan aikaan TE-uudistuksen kanssa vuoden 2025 alussa. Tähän liittyen International House Jyväskylä vastasi Keski-Suomen Ely-keskukselle toimitetusta alkuvaiheen kotoutumispalveluja kuvaavan asiakirjan laadinnasta. Valtion kotoutumislain mukaisten korvausten edellytyksenä on, että kunnassa on järjestetty kotoutumislain 13 §:n mukaiset palvelut ja kunta on tehnyt kotoutumislain 42 §:ssa kuntaan osoittamista koskevan sopimuksen ELY-keskuksen kanssa. Vuonna 2024 kuntapaikkojen lukumäärä oli 150.

Vuoden 2025 alusta lakisääteisenä palveluna kunnan tulee järjestää monikielisiä yhteiskuntaorientaatioita uusille kotoutuja-asiakkaille. Palvelua pilotoitiin vuoden 2024 aikana valtion erityisavustuksella ohjaus- ja neuvontatoiminnan rahoituksella. Valtion erityisavustusta Osaamiskeskustoimintaan hyödynnettiin mm. maahanmuuttaneiden uraohjauksen yksilö- kuin ryhmäpalvelujen kehittämisessä.

MILEstone-hankkeessa on tehty yhteistyötä kolmansista maista tulevien työmarkkinaintegroutumisen kehittämiseksi Talent Central-verkostossa. Verkoston tavoitteena on kehittää alueen veto- ja pitovoimaa sekä kansainvälisen osaamisen hyödyntämistä. Verkosto kokoaa yhteen alueen eri toimijoita, kuten Jyväskylän yliopiston, Jyväskylän ammattikorkeakoulun, järjestöjä ja viranomaisia.

Valtuustoon nähden sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Elinkeino- ja työllisyyspalvelut

Strategiakärki: 1. Koulutus- ja kulttuurikaupunki					
Vaikuttavuustavoite: 1.1 Innostava ja kannustava kasvatuksen ja koulutuksen polku asukkaiden elinikäiseen oppimiseen					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Nuorten työllistymiseen ja koulutukseen ohjaamiseen panostetaan	Nuorten työllisyyspalveluiden piirissä oloaika	23 viikkoa	20 viikkoa	Työllisyyspalvelut / Hanna Lähteelä	Tavoite toteutui osittain. Alle 25-vuotiaat ammattikouluttamattomat: Päättäneiden työttömyysjaksojen ka. kesto 16 vkoa, työttömien työnhakijoiden työnhaun ka. kesto 29 vkoa(ka.arvo vuosi 2024) Nuorten tapaamissykliä on tehostettu ja nuorten palvelut resursoitu muita asiakaskohderyhmiä paremmin (yksilöllisempi palvelu)
Analyysi kuntalaisista, jonka tavoitteena löytää palveluiden ulkopuolella jääneet ryhmät	Analyysi tehty ja toimenpiteet määriteltä	Ei tietoa palvelun ulkopuolelle jääneistä	Analyysi kuntalaisista	Työllisyyspalvelut / Hanna Lähteelä	Tavoite toteutui. Analyysi kuntalaisista on tehty, tunnistettu ensisijaiset verkostokumppanit, tiivistetty yhteistyötä esim.

					Ohjaamon ja Etsivä nuorisotyön kanssa
--	--	--	--	--	---------------------------------------

Vaikuttavuustavoite: 1.3 Kasvatuksen ja koulutuksen huippuammattilaisten osaamiskeskittymä

Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Osana kansainvälisen matkailun kehittämistyötä EDU-matkailun käynnistäminen	EDU-matkanjärjestäjien ja maakunnan alueelle saapuvien ryhmien määrä	1 matkanjärjestäjä, joka toteuttanut 1 vierailun	1-2 matkanjärjestäjää, jotka toteuttaneet 5 vierailua	Visit Jyväskylä Region / Susanne Rasmus	<p>Toteutunut osittain.</p> <p>Varsinaisten EDU-matkojen osalta aktiivista työtä ei voida tai kannata tällä hetkellä tehdä VJR:n toimesta, koska oppilaitoksilla ei ole siihen riittävästi valmiita tuotteita. Muutamit yritykset tekevät EDU-matkailua omilla alueillaan (Piispala ja HimosLomat)</p> <p>Sen sijaan muuta matkanjärjestäjätyötä alueelle on tehty runsaasti (yli tavoitetason 2024) VJR:n toimesta. EDU esitellään kysyttäessä, mutta pääpaino vapaa-ajan matkailussa. Vuoden 2024 vuoden aikana eri kv- myyntitilaisuuksissa tavattiin yhteensä 187 matkanjärjestäjää. Mj-vierailuja alueelle on toteutettu 4 kpl (joissa 20 yksittäistä matkanjärjestäjää)</p>

Vaikuttavuustavoite: 1.5 Kulttuuritilojen ja kiinnostavien kulttuuriympäristöjen edelläkävijä

Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
-------------------------------	-------------------------------	------------------	--------------------	-------------------------------	---------------------

Aalto- ja Unesco -matkailun tunnettuuden lisääminen	Markkinointitoimenpiteiden ja yhteistyön tekeminen ympärivuotisesti	Vuoden 2024 talousarvion mukaiset resurssit ja toimenpiteet.	Säilytetään vuoden 2024 tason mukaiset resurssit (sopeutustoimia ei kohdenneta näihin markkinointitoimenpiteisiin)	Visit Jyväskylä Region / Susanne Rasmus	Tavoite toteutui. Aalto- ja Unesco-matkailu on edistetty ympärivuoden kansainvälisen ja valtakunnallisen matkailumarkkinoinnin ja mediatyön keinoin – saatu mm. hyviä mediaosumia. Aalto ja Unesco on luokiteltu alueen USP:iksi (Unique selling point=erityisen myyntivaltti), mikä näkyvyyden alueen kärkiteemana. Lisäksi aktiivinen kehittäminen yhdessä Aalto2-museokeskuksen ja Petäjäveden kirkon maailmanperintökohteen kanssa.
Kaupungin kulttuuri-toimintojen kehittäminen resurssiviisaasti	Vuodelle 2023 haettu Good Cities -hanke käynnistyy.	Good Cities -rahoitus haettu	Haettu hanke käynnistyy ja etenee suunnitelman mukaan yhteistyössä Revi-tiimin kanssa.	Sivistyspalvelut/ Eino Leisimo, Elinkeinopalvelut/Sandelin	Tavoite toteutui Good Cities –hanke käynnistyi.

Vaikuttavuustavoite: 1.6 Valovoimaisen taiteen ja kulttuurin kehittäjä					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Digitalisaation edistäminen yhdessä kulttuuripalveluiden ja/tai muiden kaupunkien kanssa	KUDOS-hankkeen toteuttaminen	Suunnitteilla 5 osatoteutusta	5 osatoteutusta toteutuu	Yritysympäristön kehittäminen /Risto Kovala	Tavoite toteutui Hankkeessa toteutui 8 osatoteutusta.

Strategiakärki: 2. Elinvoiman kaupunki					
Vaikuttavuustavoite: 2.1 Työllisyyden vahvistaminen					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Työttömyysaste laskee	Työttömyysaste laskee suhteessa valtakunnalliseen tasoon	08/2024: Jyväskylä 13,8 %, koko maa 10,4 %, ero 3,4 %	ero alle 3 %	Työllisyyspalvelut / Hanna Lähteelä International Jyväskylä / Sari Miettinen	Tavoite ei toteutunut. Jyväskylä 12/24 15,4 % •Koko maa 12/24 12 % Ero 12/2024 3,4 %
Työttömyyden kesto lyhenee kuntakokeilun asiakkaila	Työttömyyden kesto kuntakokeilun asiakkaila	08/2024 Kaikki asiakkaat 85 vkoa Alle 30-v 38 vkoa Maahanmuuttaneet 41 vkoa	Kaikki asiakkaat 80 viikkoa, alle 30-v. 35 viikkoa, maahan muuttaneet 40 viikkoa	Työllisyyspalvelut / Hanna Lähteelä International Jyväskylä / Sari Miettinen	Tavoite toteutui osittain. Ka. vuosi 2024 Kaikki asiakkaat päättyneet työttömyysjaksot(ka.) 28 vkoa Työttömien työnhakijoiden työnhaun kesto(ka.) 80 vkoa Alle 30v päättyneet työttömyysjaksot(ka) 18 vkoa Työttömien työnhakijoiden työnhaun kesto(ka.)38 vkoa Maahanmuuttaneet työttömyyden ka. kesto 39 vkoa
Palveluiden piirissä olevien osuuden kasvattaminen suhteessa koko työttömien työnhakijoiden määrään	Aktivointiasteen nostaminen kuntakokeilun asiakkaila	Jyväskylä 08/24 28,1 % Ulkomaalaiset 08/2024 42,5 %	37 %	Työllisyyspalvelut / Hanna Lähteelä International Jyväskylä / Sari Miettinen	Tavoite toteutui. Vuosi 2024 ka. Kaikki asiakkaat 28,8 % Ulkomaalaiset 44,7 %
Pitkäaikaistyöttömyys laskee	Pitkäaikaistyöttömien määrä työttömistä työnhakijoista	08/2023: 3 700 pitkäaikaistyötöntä (osuus kaikista työttömistä työnhakijoista 37,1%)	alle 3 000 pitkäaikaistyötöntä	Työllisyyspalvelut / Hanna Lähteelä International Jyväskylä / Sari Miettinen	Tavoite ei toteutunut. Jyväskylä 12/2024 4046(osuus kaikista työttömistä työnhakijoista 36,5 %)

Vaikuttavuustavoite: 2.2 Kasvat yritykset ja houkuttelevat työpaikat					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Yrittäjämönteiset palveluprosessit kaupunkiorganisaatiossa	Uudistetut prosessit, Kuntabarometri (seuranta kerran 2024 vuoden aikana)	1 kuvattu prosessi 8. sija barometrissa	2 kuvattua prosessia käytössä 7. sija tai parempi barometrissa	Elinkeinopalvelut / Yrityspalvelut / Anne Sandelin ja Heidi Nygård Markkinointi ja viestintä/ Suvi Vuojolainen Kaupunkirakennepalvelut	Tavoite toteutui. Starttirahaprosessi kuvattu ja käytössä. TE-uudistuksen yhteydessä. Yrittäjien kanssa käyty keskustelua palveluiden saavutettavuudesta ja tarjoomasta. Yritystonttimarkkinoinnin prosessikuvattu ja käytössä Kuntabarometrissa Jyväskylä sijalla 7.
Sijoittumis- ja rekrytointipalveluilla edistetään aktiivisesti yritysten sijoittumista Jyväskylään	Rekrytointipalveluiden yritysasiakkaiden määrän kasvu Uusien sijoittuneiden yritysten määrä Jyväskylässä	150 asiakasta 10	200 asiakasta 12	Yrityspalvelut / Heidi Nygård Markkinointi ja viestintä / Suvi Vuojolainen	Tavoite ei toteutunut. Yleisestä työmarkkinatilanteesta johtuen rekrytointipalveluissa oli 100 asiakkuutta. Sijoittuneita yrityksiä 5 kpl.
Kansainvälisen matkailijaosuuden kasvattaminen (K-S)	KV-matkailijoiden osuus rekisteröidyistä yöpymisistä Suomessa Keski-	2022 ka: 8 %	15 %	Visit Jyväskylä Region / Susanne Rasmus	Tavoite ei toteutunut. Vuoden 2024 kumulatiivisessa majoitustilastossa, kv-matkailijoiden osuus n. 10 %. Osuuteen vaikuttaa myös kasvanut kotimaan matkailu. Koronaa

					edeltävään jaksoon verrattuna ollaan määrällisesti vielä n. 32 k yöpymisvuorokautta jäljessä.
Kotimaisten matkailijoiden markkinaosuuden kasvattaminen (K-S)	Rekisteröidyt yöpymiset Keski-Suomessa suhteessa Suomeen koko	2022 ka: 5,6 %	6,5 %	Visit Jyväskylä Region / Susanne Rasmus	Tavoite ei toteutunut sellaisenaan. Koko vuoden 2024 markkinaosuus rekisteröidyissä kotimaisissa yöpymisissä oli 4,6 %. Huomionarvoista on, että rekisteröimättömän majoituksen kasvu ollut rekisteröityä selvästi suurempaa (kasvu + 11 %). Isoin käyttäjäryhmä rekisteröimättömässä majoituksessa ovat kotimaiset matkailijat.

Vaikuttavuustavoite: 2.3 Innovaatioiden ja T&K-investointien vauhdittaminen yritysten ja korkeakoulujen yhteistyönä					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Yritysten osallistuminen korkeakoulujen ja kaupungin yhteiseen innovaatioekosysteemiin vahvistuu	JYU ja JAMKin kanssa yhteisen toimintamallin rakentaminen yritysten innovaatiotoiminnan edistämiseksi	Yhteinen toimintamalli rakenteilla osana TKI-telakointi-hanketta	Toiminta-mallia on pilotoitu ja valmiuksia skaalautumiseen on kehitetty	Yritysympäristön kehittäminen/Risto Kovala	Tavoite toteutui osittain TKI-telakointihanke on käynnissä, väliraportointi ja -maksatus tehty.
Vetytalouden edistäminen Jyväskylässä	Vetytalouteen liittyvä sijoittamis- tai kehityshanke, esim. Toyota Mobility Foundationin kanssa	Hanketta ei ole	Osahanke käynnistynyt on	Yritysympäristön kehittäminen/Risto Kovala	Tavoite toteutui Investointipäätös vetytankkausasemasta Seppälänkankaalle julkaistu.

Natoon liittyvän yhteistyöverkoston rakentaminen yliopiston ja yritysten kanssa	Natoon liittyvä yhteistyöhanke sotapelaamiseen, kyberturvallisuuteen, kvanttietokoneisiin tai tekoälyyn.	Arvo-verkkotyön kartoitus on käynnissä	Aktiivinen verkostotyö käynnissä 1-2 yritysverkostoa	Elinkeinopalvelut / Anne Sandelin	Tavoite toteutui. Nato-arvoverkko on käynnissä
---	--	--	--	-----------------------------------	---

Vaikuttavuustavoite: 2.4 Kasvava ja saavutettava maakunnan keskuskaupunki

Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Kankaan rakentuminen vetovoimaiseksi kaupunkikeskustan laajennusalueeksi	Rakentaminen Kankaalla	Vuoden 2023 lopussa asukkaita 1414, työpaikkoja 1158	Suvanto ja Sydän III kaavoitus etenee asukkaita 1481 ja työpaikkoja 1170	Yritysympäristön kehittäminen / Risto Kovala	Tavoite ei toteutunut. Kankaan kaavoitus Suvanto ja Sydän III pysähtynyt VT 4-maankäyttöratkaisujen takia.
Kansallinen edunvalvonta ja uusien ratkaisujen löytäminen kansainvälisen saavutettavuuden parantamiseksi	Lentoliikenteen lisääntyminen (matkustajamäärät) Sähköisen lentoliikenteen ja matkaketjujen edistäminen hankkeella	2022: 10.980 matkustajaa Hanketta ei ole	Kasvu Hanke on aloitettu	Elinkeino- ja työllisyyspalvelut / Ari Tolonen / Visit Jyväskylä Susanne Rasmus	Tavoite toteutui. Lentokentälle saapui yhteensä 12 100 matkailijaa, joten lentomatrustajien saapumiset lisääntyivät seitsemän prosenttia. Paikallis-matkustajista 12,1 % saapui ulkomailta. Näin ollen kotimaasta saapuneiden paikallis-matkustajien osuus oli 87,9 %. Lisäksi 13 700 matkailijaa lähti lentoasemalta (12,5 %), joten yhteensä matkoja tehtiin lentoaseman kautta 25 800 (9,7 %)

					Hanke etenee aikataulussa ja toimenpidesuunnitelman mukaisesti.
Kaupunkikeskusta kehittyi vilkkaaksi ydinkeskusta -ohjelman mukaisesti	Täyden ympin keskustan tunnettuus ja mielikuva kohenee, investointien merkittävyys ja yhteistyö kehittyi. Kauppakatualueen ydinkorttelien kehittämisperiaatteet	Keskustan elinvoimamittaus (2023) 1,59 Valmius on	Keskustan elinvoimamittauksen arvo kasvaa Periaatteet on määritetty	Yritysympäristön kehittäminen / Risto Kovalainen	Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida Mittaukseen ei osallistuttu tänä vuonna.
Ulkomaalaistaustaisten piskelijöiden juurtumisen edistäminen Jyväskylään TalentHUB- ja TalentBOOST-yhteistyöllä	Alkukartoitusten määrä kohderyhmälle	40	Pyyntöjen määrä: 75	Työllisyyspalvelut / International House Jyväskylä / Sari Miettinen	Tavoite toteutui: pyyntöjä 119, joista asiakas tuli paikalle ja suunnitelma laadittu 61.

Strategiakärki: 3. Liikuntapääkaupunki

Vaikuttavuustavoite: 3.2 Suomen parhaat olosuhteet liikunnalle

Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Hippoksen positiivinen kehittyminen jatkuu	Hipposkeskuksen rakentamisen käynnistyminen	Rakentamista ei ole aloitettu	Rakentaminen on käynnissä 1. vaiheessa	Elinkeinopalvelut/ Anne Sandelin, Yritysympäristön kehittäminen / Ville Niskakangas	Tavoite ei toteutunut. Leasing-rahoitusmallista kaupunginvaltuuston päätös 30.9. Liikuntakeskuksen ja Jääturheilukeskuksen osalta, ja yhtiö- ja sopimusjärjestelyistä kaupunginhallituksen päätös 7.10. Valitus valtuustonpäätöksestä

--	--	--	--	--	--

Vaikuttavuustavoite: 3.3 Pohjoismaiden vetovoimaisin liikunnan sekä hyvinvoinnin osaamiskeskittymä					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Liikunta- ja hyvinvointitoimialojen avainlukujen positiivinen kehitys	Liikunnan, terveyden edistämisen ja hyvinvoinnit (LTH) ekosysteemi- ja verkostotyössä mukana olevat kumppanit	Sport Suomi, Wellbeing Data Lab ja muita hankkeita käynnissä. Yhteistyö Biskajan alueen kanssa käynnissä.	Hankkeet ja yhteistyö etenevät suunnitelmien mukaan vuonna 2024 (resurssit taattu).	Yritysympäristön kehittäminen/ekosysteemiimi	Tavoite toteutui Hankkeet etenevät suunnitelmien mukaisesti. TEM:n väliarviossa Jyväskylä sijoittui innovatiivisempien kaupunkien joukkoon.
LTH-ekosysteemin kansainvälinen yhteistyön vahvistaminen	Kansainvälinen hanke, Toyota Mobility Foundationin hyvinvointiosahanke	Osahanketta ei ole	Osahanke on käynnissä	Yritysympäristön kehittäminen / Risto Kovala	Tavoite toteutui osittain Yritysverkostotyö Madrid ja Biskajaan käynnissä Cefmof-säätiön hyvinvointiosahanke ei ole käynnistynyt

Vaikuttavuustavoite: 3.4 Kiinnostava hyvinvointimatkailun ja liikuntatapahtumien kaupunki					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Liikunta- ja hyvinvointituotteiden* ja online-matkailutuotteiden kehittäminen yhdessä matkailuyritysten kanssa. <i>* sis. luonto-, urheilu- ja saunatuotteet</i>	Datahubiin viedyt tuotteet	30 (tuotteet Datahub)	60 (tuotteet Datahub)	Visit Jyväskylä Region Yhteistyö: Visit Finland, JAMK, K-S liitto, Lakeland-kumppanit	Tavoite toteutui. Visit Jyväskylä Region on lopettanut pelkkien liikunta- ja hyvinvointituotteiden kirjaamisen, koska se ei ole tarkoituksenmukaista. Sen sijaan seurataan Datahubin yleistä

					matkailutuotteiden kehitystä. Aktiivinen kehitystyö alueen yritysten kanssa on tuottanut tulosta ja syyskuun tilastojen mukaan Keski-Suomessa on jo yli 300 laadulliset kriteerit täyttävää matkailutuotetta.
Luonto-, liikunta- ja hyvinvointimatkailijoita varten luotujen reittien kehittäminen ja saattaminen digitaalisesti löydettäviksi tuotteiksi.	Uudet matkailureitit	8 (VJR / Outdoor Active)	10-15 (VJR / outdoor Active / BikeLand / Datahub / VisitLakeland.com)	Visit Jyväskylä Region	Tavoite toteutui. Tämä tavoite saavutettu jo aikaisemmin, mutta jatkuvassa kehityksessä edelleen. Sis. Ulkoilureittien lisäksi myös Gravel-reitit, jotka viety sekä Outdoor Activeen että BikeLandiin. Uusimpana viety myös melontareitit OutdoorActiveen . Tavoite saavutettu jo aikaisemmilla kvartaaleilla.

Vaikuttavuustavoite: 4.2 Jyväskylä on hiilineutraali 2030					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Yritysten ja yritys ympäristöjen tietoisuus	YmpyräKS-verkostotoiminta ja Green Industrial Areas (GIA) -hanke	YmpyräKS-verkoston toiminta on vakiintunutta GIA hanke on käynnissä	kasvava YmpyräKS-verkosto	Yrityspalvelut/Heidi Nygård Yritysympäristön kehittäminen/Risto Kovala	Tavoite toteutui

ympäristövaikutuksista lisääntyy			Lintukankaan T-alueen kestävä kehityksen tavoitteet ja vahva imago		YmpyräKS-verkosto on käynnissä GIA-hanke etenee hankesuunnitelman mukaisesti. Alueellisen ympäristösertifikaatin osalta tiedonkeruuvaihe käynnistynyt Eteläportin ja Lintukankaan osalta.
----------------------------------	--	--	--	--	--

Vaikuttavuustavoite: 4.4 Resurssiviisas kulutus ja kiertotalous					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Matkailualueen yritysten kansainvälisyystason ja vastuullisuustason nostaminen	Lähtötilakartoitukset ja seurannat. Kansainvälisyyspolku ja Sustainable Travel Finland- valmennusohjelma (Bislenz)	Sustainable Travel Finland ohjelman tunnusluvut: 70/30/8 Kansainvälisyys: vain muutamia steady tai go-tasolla. Suurin osa ready-tasolla.	STF-ohjelman tunnusluvut: 2024: 85/40/15 2025: 100/50/25 Kansainvälisyys: Tasainen kehitys, steady- ja go-tasoille.	Visit Jyväskylä Region Yhteistyö: Visit Finland	Tavoite toteutui. STF 95/40/22 Alue saavuttanut etujassa riittävän tason ja hakenut koko alueen STF-tunnusta (Sustainable destination)

Vuodelle 2024 määriteltyjen talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteutuminen

Toimialalla yleisesti onnistuttiin sopeuttamistoimissa erittäin hyvin.

Hallinto ja talous-yksikön tasapainottamistoimenpiteenä ollut henkilöstön ja resurssin säästö toteutui, kuten oli suunniteltu.

Elinkeinopalveluissa tasapainottamistoimenpiteitä oli vuodelle 2024 toiminnan tehostamista, elinkeinomarkkinoinnin ja kumppanuuksien supistamista, sekä yrityspalveluseteleistä luopuminen. Näissä onnistuttiin ja talouden säästöissä saatiin vielä enemmän säästöä kuin oli säästötavoite.

Työllisyyspalveluissa tasapainottamistoimenpiteinä oli työ- ja oppisopimusyksikön uudelleen organisointi, jyvaskylälisän poistaminen, toimitan-avustusten järjestöille pienentäminen, dynaamisen pienhankinnan kehittäminen ja vaikutusperusteisen kumppanuusmallin kehittäminen työmarkkinatuen kuntalisän pienentämiseksi. Näissä onnistuttiin hyvin lukuun ottamatta vaikutusperusteisen kumppanuusmallin kehittämistä, joka vallinneessa työmarkkinatilanteessa ei onnistunut pienentämään kaupungille tulevaa työmarkkinatuen kuntalisän maksua.

Käyttötalouden toteutuminen

Elinkeino- ja työllisyyspalvelut

1 000 euroa	TAM 2024	TP 2024	Ero (TP-TAM) euroa	%
Toimialan yhteiset, hallinto ja talous	0,0	31,5	31,5	#JAKO/0!
Elinkeinopalvelut	1 097,4	1 138,1	40,6	3,7 %
Työllisyyspalvelut	4 233,3	5 745,9	1 512,6	35,7 %
Toimintatulot yhteensä	5 330,7	6 915,4	1 584,7	29,7 %
Toimialan yhteiset, hallinto ja talous	20 148,2	21 046,7	898,5	4,5 %
Elinkeinopalvelut	5 758,9	5 096,8	-662,1	-11,5 %
Työllisyyspalvelut	10 111,7	9 020,6	-1 091,2	-10,8 %
Toimintamenot yhteensä	36 018,8	35 164,0	-854,8	-2,4 %
Toimialan yhteiset, hallinto ja talous	-20 148,2	-21 015,2	-867,0	4,3 %
Elinkeinopalvelut	-4 661,4	-3 958,7	702,7	-15,1 %
Työllisyyspalvelut	-5 878,5	-3 274,7	2 603,8	-44,3 %
Toimintakate yhteensä	-30 688,1	-28 248,6	2 439,5	-7,9 %

Toimialan yhteiset, hallinto ja talous

1 000 euroa	TAM 2024	TP 2024	Ero (TP-TAM) euroa	%
Toimialan hallinto	0,0	31,5	31,5	#JAKO/0!
Työmarkkinatuen kuntaosuus	0,0	0,0	0,0	#JAKO/0!
Toimintatulot yhteensä	0,0	31,5	31,5	#JAKO/0!
Toimialan hallinto	1 023,2	1 005,6	-17,6	-1,7 %
Työmarkkinatuen kuntaosuus	19 125,0	20 041,1	916,1	4,8 %
Toimintamenot yhteensä	20 148,2	21 046,7	898,5	4,5 %

Elinkeinopalvelut

1 000 euroa	TAM 2024	TP 2024	Ero (TP-TAM)	
			euroa	%
Elinkeinopalvelut yhteiset	0	1,15	1,2	#JAKO/0!
Visit Jyväskylä Region	436,7	464,98	28,3	6,5 %
Yritysympäristön kehittäminen	660,73	668,86	8,1	1,2 %
Yrityspalvelut	0	3,08	3,1	#JAKO/0!
Toimintatulot yhteensä	1 097,4	1 138,1	40,6	3,7 %
Elinkeinopalvelut yhteiset	503,1	438,4	-64,7	-12,9 %
Visit Jyväskylä Region	1 256,5	1 135,8	-120,6	-9,6 %
Yritysympäristön kehittäminen	2 463,0	2 015,8	-447,2	-18,2 %
Yrityspalvelut	1 536,3	1 506,8	-29,5	-1,9 %
Toimintamenot yhteensä	5 758,9	5 096,8	-662,0	-11,5 %

Työllisyyspalvelut

1 000 euroa	TAM 2024	TP 2024	Ero (TP-TAM)	
			euroa	%
Työllisyyspalvelut yleiset	560,0	868,4	308,4	55,1 %
Alkupalvelut ja palvelutori	0,0	0,0	0,0	#JAKO/0!
Rekry- ja urapalvelut	0,0	0,0	0,0	#JAKO/0!
Työkyvyn vahvistaminen	7,5	22,5	15,0	200,0 %
Osaamisen palvelut	1661,9	1161,1	-500,8	-30,1 %
International Jyväskylä	2003,9	3693,8	1690,0	84,3 %
Toimintatulot yhteensä	4 233,3	5 745,9	1 512,6	35,7 %
Työllisyyspalvelut yleiset	1501,3	1444,0	-57,3	-3,8 %
Alkupalvelut ja palvelutori	522,2	407,0	-115,2	-22,1 %
Rekry- ja urapalvelut	613,4	511,0	-102,4	-16,7 %
Työkyvyn vahvistaminen	867,0	817,2	-49,8	-5,7 %
Osaamisen palvelut	4680,0	3999,8	-680,2	-14,5 %
International Jyväskylä	1927,9	1841,6	-86,3	-4,5 %
Toimintamenot yhteensä	10 111,7	9 020,6	-1 091,2	-10,8 %

Merkittävät poikkeamat tilinpäätösvuoden talousarvioon

Elinkeino- ja työllisyyspalveluiden toimintakate alittuu suhteessa talousarvioon 2,44 miljoonaa euroa ollen 28,2 miljoonaa euroa (talousarviossa 30,69 miljoonaa euroa). Toimialan toimintatuotot ovat 1,58 miljoonaa euroa talousarviota korkeammat, kun toteuma oli 6,91 miljoonaa euroa (talousarviossa 5,3 miljoonaa euroa). Lisäksi toimintamenot olivat noin 0,9 miljoonaa euroa pienemmät ollen noin 35,2 miljoonaa euroa (talousarviossa noin 36,0 miljoonaa euroa).

Talousarvion merkittävään alittamiseen ei ole yhtä selittävää syytä vaan kauttaaltaan toimialan kaikki omat operatiiviset toiminnot ovat alittaneet talousarviossa esitetyn toimintakatteen, lisäksi kotoutumistuotot ovat ylittäneet huomattavasti talousarviossa arvioidun tuoton. Alittumiseen on vaikuttanut myös vuosille 2024–2026 kohdistuva talouden sopeuttaminen, jota on osaltaan tehty etupainotteisesti. Lisäksi vuoden 2024 aikana on toteutettu voimakasta kulujarrutusta. Kaikki vuoden 2024 aikana näkyvät säästöt eivät ole luonteeltaan pysyviä, vaan osa niistä johtuu esimerkiksi toimialan hankkeiden tai kehitykseen tähtäävän valmistelutyön siirtymisistä tai viivästymisistä. Vuotta 2023 tai aiempiin tilikausiin liittyvät oikaisut heikentävät tilikauden toimintakatetta noin 305 600 euroa. Oikaisut muodostuvat varauksesta vuonna 2023 päättyneen hankkeen mahdolliseen hanketuen osan takaisinperintään, sekä palkkatukien tasetiin saldon oikaisusta vuonna 2024 ja aikaisempina vuosina huomioimatta jääneiden hylättyjen palkkatukien osalta.

Toimialan yhteiset, hallinto ja talous

Toimialan yhteiset, hallinto ja talouden kustannuksista työmarkkinatuen kuntaosuus ylittyi 4,7 % eli noin 916 000 euroa suhteessa vuoden 2024 muutettuun talousarvioon. Ostoista saatiin säästöjä talouden sopeuttamisen johdosta noin 10 000 euroja. Tuottoja yksiköllä ei vuonna 2024 ollut.

Kokonaisuudessa toimialan yhteiset, hallinto ja talous ylitti talousarvion toimintakatteen noin 0,9 miljoonalla eurolla ollen 21,05 miljoonaa euroa (talousarviossa 20,15 miljoonaa euroa).

Visit Jyväskylä Region

Visit Jyväskylä Regionin toimintatuotot ylittyivät 28 000 euroa. Lisäksi palveluyksikön toimintamenot olivat noin 120 000 euroa alhaisemmat. Toimintamenojen alittuminen johtuu kaupungin talouden sopeuttamisessa tehdystä menojarrutuksesta vuonna 2024. Kokonaisuutena yksikön vaikutus toimialan toimintakatteen alittumiseen olivat noin 148 000 euroa. Palveluyksikön toteutunut toimintakate oli 670 000 euroa kun talousarviossa se on ennakoitu oleva 820 000 euroa.

Yritysympäristön kehittäminen

Vuoden 2024 talousarvioon verrattuna Yritysympäristön kehittäminen -palveluyksikön kustannusten alittuminen selittyy pääosin ulkopuolisten palveluostojen vähäisempänä toteutumisena. Palveluostojen säästöt johtuvat kehittämishankkeiden päätösaikataulujen viivästymisestä ja kaupungin talouden sopeuttamistoimiin liittyvästä menojarrutuksesta. Jossain määrin talousarvioon nähden saatiin säästöjä myös budjetoitua pienemmistä henkilöstökuluista. Palveluyksikön toteutunut toimintakate oli 1,36 miljoonaa euroa, talousarviossa ennakoitu toimintakate oli 1,80 miljoonaa euroa.

Yrityspalvelut

Yrityspalveluiden kustannukset alittuivat, kun ulkopuolisia asiantuntija- ja ICT-palveluostoja toteutettiin vähemmän suhteessa talousarvioon, sekä henkilöstövähennyksistä saatiin säästöjä. Kokonaisuutena palveluyksikön kulujen alitus vaikuttaa toimialan toimintakatteen alittumiseen 33 000 eurolla. Palveluyksikön toimintakate oli 1,50 miljoonaa euroa (talousarviossa 1,54 miljoonaa euroa).

Työllisyyspalvelut

Työllisyyspalveluiden toimintatulot olivat tilikaudella yhteensä noin 5,75 miljoonaa euroa, kun talousarviossa niiden oli ennakoitu oleva 4,23 miljoonaa euroa. Suurin ylitys johtuu kotoutumiskorvauksista, jotka ylittyivät noin 1,59 miljoonaa euroa tilikauden aikana. Toisaalta osa tuloista ei toteutunut talousarvion mukaisina. Tällaisia olivat esimerkiksi saadut palkkatuet, jossa vajeusta oli noin 0,56 miljoonaa euroa. Tämä johtui sopeuttamistoimista, jonka vuoksi kaupungin työllistäminen ei toteutunut talousarvion mukaisena. Kokonaisuutena työllisyyspalveluiden toimintatulot ylittyivät tilikaudella 1,51 miljoonaa euroa.

Työllisyyspalveluiden toimintakulut olivat tilikaudella 9,02 miljoonaa euroa. Talousarviossa toimintakulujen ennakoitiin olevan 10,11 miljoonaa euroa. Kokonaisuutena siis toimintakulut alittuivat noin 1,09 miljoonaa euroa. Sopeuttamistoimien ansiosta suurimmat säästöt kohdentuivat henkilöstökuluihin noin 0,34 miljoonaa euroa ja palveluiden ostoihin noin 0,68 miljoonaa euroa.

Työllisyyspalveluiden oma toiminta, joka käsittää työllisyyspalveluiden hallinnon, toiminta-avustukset ja hallinnon ylitti talousarvion mukaisen toimintakatteen noin 40 000 eurolla ollen noin 978 000 euroa. Toimintamenot ylittyivät 77 000 euroa, lähinnä sisäisten vuokrakulujen vuoksi, mutta myös tuotot toteutuivat noin 37 000 euroa suurempina.

TE-palveluiden uudistukseen valmisteluun valtio myönsi määrärahan, joka toteutui 0,2 miljoonaa euroa talousarviota suurempana. Lähinnä sen vuoksi, että määrärahan suuruus varmistui vasta loppuvuonna, ja kulujarrutusta on toteutettu kautta toimialan, toteutui TE-uudistus 2025 – hankkeen toimintakate positiivisena. Kulut olivat 0,13 miljoonaa euroa talousarvioita pienemmät. Investointi varaus laitteille oli tehty jo vuonna 2023.

Työllisyyspalveluiden palveluyksiköt Alkupalvelut, Rekry- ja urapalvelut, Työkyvyn vahvistaminen ja Osaamisen palvelut ovat onnistuneet säästämään toimintamenoissa yhteensä noin 900 000 euroa. Tästä noin 280 000 euroa on henkilöstökulujen säästöä ja noin 554 000 euroa palveluostoista, loppu säästö on kertynyt muita hankintoja jarruttamalla. Toiminnassa on pyritty mahdollisimman kustannustehokkaaseen toimintaan.

Työkyvyn vahvistamisen kustannukset vuonna 2024 olivat 0,82 miljoonaa euroa, kun niiden määräksi vuoden 2024 talousarvioitiin 0,86 miljoonaa euroa. Toimintakate jäi 58 000 euroa paremmaksi kuin talousarviossa oli esitetty.

Osaamisen palveluihin kuuluva työ- ja oppisopimusyksikkö alitti talousarvion toimintakatteen 156 000 eurolla. Suurimmat säästöt ovat syntyneet henkilöstökulujen ja yksikköön ostettujen palveluiden, tarvike- ja materiaalihankintojen pienentymisestä. Työ- ja oppisopimusyksikön henkilöstömäärän vähennykset liittyvät vuosille 2024-2026 suunniteltuihin sopeutustoimenpiteisiin, jotka ovat jatkuneet vuoden 2023 tapaan 2024 määräaikaisten työsuhteiden päättyessä. Työ- ja oppisopimusyksikkö lakkautettiin vuoden 2024 lopussa. Jatkossa kaupungin työllistäminen tapahtuu suoraan toimialoille.

Työllisyyspalvelualueen toimintamenoista Dynaaminen pienhankinta ylitti budjetoidun noin 47 600 eurolla. Asiakaspalveluiden ja asiantuntijapalveluiden ostot olivat lisääntyneet kasvaneen työttömyyden myötä.

Jyväskylälisälle oli budjetoitu 100 000 euroa kuluneelle tilikaudelle ja se toteutui varsin lähelle talousarviota. Toteuma kuluneella tilikaudella oli noin 86 000, joka sisältää 15 400 euroa vuoden 2023 kulujaksotuksen purkua. Joten vuoden 2024 toteutunut Jyväskylä lisä on 101 000 euroa.

Kaupungin toimialoille työllistettävien, palkkatukea saavien henkilöiden palkkakustannukset kulkevat työllisyyspalveluiden talousseurannan kautta. Toimialoille työllistäminen on työllistämistoimenpide ja tähän toimintaan liittyviä palkkakustannuksia on työllisyyspalveluiden tilinpäätöksessä 2,53 miljoonaa euroa. Talousarvion 2,58 miljoonaa euroon nähden palkkakustannukset toteutuivat 2 %

pienempinä. Työllistettävien palkkakustannuksiin on saatu vastaavasti palkkatukea tai oppisopimustukea noin 0,76 miljoonaa euroa.

Kuluneella tilikaudella palkkatuet toteutuivat kuitenkin arvioitua 50 % tukitasoa pienempänä tuen osuuden jäätyä 29 %:iin. Työllistämisen nettokustannus on ollut noin 1,76 miljoonaa euroa, joka on 0,49 miljoonaa enemmän kuin budjetoitu. Palkkatuen toteutumisen prosentuaaliseen pudotukseen oli syynä päättyvien palkkatukisaamisten täsmäytys vuoden lopun tilannetta vastaavaksi, korjauksen suuruus oli 0,27 miljoonaa euroa, joka pienensi palkkatukien prosentuaalista osuutta merkittävästi.

Työllisyyspalvelualueen toimintakate oli 3,27 miljoonaa euroa, kun talousarviossa se oli 5,88 miljoonaa euroa. Toteutunut toimintakate alittaa talousarvion 2,6 miljoonalla eurolla parantaen näin koko toimialan toimintakatetta.

International House Jyväskylä

Merkittävimmän poikkeuksen koko toimialan talousarvioon muodostaa International House Jyväskylä.

International House Jyväskylän toimintatuotot ylittyivät 1,69 miljoonaa euroa tilikaudella ollen 3,69 miljoonaa euroa (talousarviossa 2,0 miljoonaa euroa). Melkein koko summa tästä johtuu Kotoutumis- palveluihin kohdistuneiden korvauksien ylittymisestä suhteessa talousarvioon. Lopun ylityksen muodostavat hanketulojen talousarviota suurempi toteutuminen. Kotoutumispalveluiden talousarviolukujen pohjana oli vuonna 2023 siirtyneiden sote-organisaation ensimmäisen vuoden luvut, jonka vuoksi kulu- ja tulorakenne jatkoi muotonsa hakemista. Maahanmuuton lisääntyessä erityisesti Ukrainan tilanteen takia, myös laskennallisia korvauksia on saatu lisää suhteessa talousarvioon.

International House Jyväskylän toimintamenot vastaavasti alittivat talousarvion 1,93 miljoonaa, 0,09 miljoonalla eurolla jääden 1,84 miljoonaan. Toimintamenoista säästöä kertyi palveluiden ostoista noin 60 000 euroa, Aineiden ja tarvikkeiden ostoista 43 000 euroa ja muista toimintamenoista 43 000 euroa, kun taas henkilöstömenot toteutuivat 61 000 euroa budjetoitua suurempina.

Kokonaisuudessaan International House Jyväskylän toimintakate paransi koko toimialan toimintakatetta. Talousarviossa toimintakate oli arvioitu 75 900 euroa eli se toteutui 1,78 miljoonaa parempana.

Tilinpäätöksen vaikutus vuoden 2026 talousarvioon ja arvio tulevasta kehityksestä

International House Jyväskylän tilinpäätöksen toimintatuloja pienennettiin 39 988,06 euroa vuonna 2023 päättyneen Jyväskylän Kaupungin ja Paremmiin Yhdessä RY:n toteuttaman Osaamiskeskus – hankkeen avustuksen osan mahdollista takaisinperintää varten tehdyn varauksen vuoksi. Takaisinperinnän kuuleminen on kesken, mutta todennäköistä tilinpäätöshetkellä.

International House Jyväskylän talousarviota tarkastellaan jälleen vuonna 2025 uudesta näkökulmasta sillä kotoutumislain muutosten vaikutusta käytäntöön ei voida vielä täysin tietää. International House Jyväskylä on toiminut 1.1.2024 alkaen Työllisyyspalvelualueen toimintayksikkönä ja organisoituu Te-uudistuksen myötä jälleen uudelleen 1.1.2025 alkaen Työllisyyspalvelualueen palveluyksiköksi.

Vuonna 2025 aiempi työmarkkinatuen kuntaosuus muuttuu Kunnan rahoitusosuudeksi työttömyysuista. Merkityksellistä tässä uudistuksessa on, että kunnat osallistuvat entistä enemmän

työttömyysetuuksien rahoittamiseen. Rahoitusosuus muuttuu sekä työttömyyden määrän, että pituuden mukaan. Työttömyyden kestäessä pidempään, joutuu kunta maksamaan suuremman osuuden etuuskuluista. Mikäli työttömyystilanne jatkuu nykyisellään, ennakoidaan kunnan rahoitusosuuden olevan vuonna 2025 noin 26,7 miljoonaa euroa.

Te-uudistuksen myötä kunnille siirtyneiden palveluiden tuottamisen lopullinen hintalappu ei ole vielä vuoden 2024 lopussa selvillä. Vuoden 2025 aikana uusien siirtyneiden palveluiden toimintaa käynnistellään ja tulee selviämään, kuinka valtionosuuksien lisäyksen myötä tuleva rahoitus uusien tehtävien hoitoon riittää kattamaan jatkossa tuotettavat palvelut.

Kasvaneet työttömyysetuuskulut korvataan myös valtionosuuksina. Palveluista poiketen, lisäkulut korvataan kiinteällä valtionosuuden lisäyksellä, joka muuttuu ainoastaan vuosittain kansaneläkeindeksillä.

Siirtyvien palveluiden osalta valtionosuuksia maksetaan työikäisen väestön sekä työttömien määrän perusteella. Työttömien määrä lasketaan laajan työttömyyden perusteella, jolloin mukaan lasketaan myös työvoimapalveluiden piirissä olevat työttömät sekä palkkatuella työskentelevät. Näiden uusien valtionosuuskriteerien lisäksi vieraskielisyyden perusteella korvataan työttömien kotokoulutuksen kustannuksia. Palveluiden valtionosuusrahoituksen suuruus päivitetään vuosittain valtionosuuslaskelmien yhteydessä.

Kannustimena tässä mallissa on, että mikäli palvelut onnistutaan tuottamaan tehokkaammin, kunnat saavat käyttää säästyneet rahat muihin kohteisiin. Jos työttömyyttä onnistutaan vähentämään, pienenee valtionrahoitus ainoastaan laajan työttömyyden kriteerin osalta, muut osat pysyvät ennallaan.

Yritysympäristön kehittämisen osalta viivästyvät hankkeiden rahoituspäätöksissä kerrannaisvaikutuksineen voivat haastaa osaltaan tulevien vuosien taloutta mm. mahdollisten jatkoaikojen kulukertymien ja omarahoitusosuuksien osalta.